

Analiza inflacije i strukture nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj

Rupić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:539134>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

LUCIJA RUPIC

**ANALIZA INFLACIJE I STRUKTURE
NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Završni rad

Pula, 2021.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

LUCIJA RUPIC

**ANALIZA INFLACIJE I STRUKTURE
NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Završni rad

JMBAG: 0303072955, redovita studentica

Studijski smjer: Ekonomija

Predmet: Uvod u ekonomiju

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Opća ekonomija

Mentor: izv. prof. dr. sc. Dean Sinković

Pula, svibanj 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani **Lucija Rupić** kandidat za prvostupnika ekonomije, smjera **ekonomija** ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, **10.5.2021.** godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, **Lucija Rupić** dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom **Analiza inflacije i strukture nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj** koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, **10.5.2021.**

Potpis

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. INFLACIJA	2
2.1 Vrste inflacije	2
2.2 Mjerenje inflacije	4
3. ANALIZA INFLACIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ	7
4. NEZAPOSLENOST	10
4.1 Vrste nezaposlenosti	10
4.2 Mjerenje i prirodna stopa nezaposlenosti	11
5. ANALIZA NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ	12
5.1 Nezaposlenost od 2015. – 2020. u RH	12
5.2 Nezaposlenost u doba pandemije	18
6. STRUKTURE NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ	19
6.1 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema spolu	19
6.2 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema dobi	20
6.3 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema stupnju obrazovanja	21
6.4 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema invaliditetu	22
6.5 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema županijama	23
7. ODNOS INFLACIJE I NEZAPOSLENOSTI	25
8. ZAKLJUČAK	28
LITERATURA	29
POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA	30
SAŽETAK	31
SUMMARY	32

1. UVOD

Pod pojmom inflacija podrazumijeva se proces povećanja cijena u zemlji. U tom procesu novac gubi svoju vrijednost. S obzirom da novac gubi svoju vrijednost, smanjuje se platežna moć novca. Rezidenti države u kojoj postoji inflacija sada za istu količinu novca mogu kupiti manje dobara. Posljedice inflacije na gospodarstvo su velike, bez obzira na njen primarni uzrok. Veličina posljedica inflacije ovisi o brzini i trajanju procesa inflacije. Svaki oblik inflacije se može izmjeriti i postoje različiti stabilizacijski programi za borbu i suzbijanje protiv inflacije.

Nezaposlenost je stanje u kojemu se dio radno sposobnih članova društva ne može zaposliti primjereno svojim sposobnostima i kvalifikacijama, uz uobičajenu plaću. U nezaposlene se ubrajaju i svi članovi društva koji su djelomično zaposleni, ali njihova radna snaga nije u punoj mjeri iskorištena, ne rade puno radno vrijeme i nemaju primanja dostatna za normalno uzdržavanje.

Završni rad je podijeljen u osam dijelova. Uvodni dio rada posvećen je inflaciji i svemu vezano za nju. U trećem dijelu rada obrađuje se analiza inflacija u Republici Hrvatskoj. Četvrti dio vezan je za nezaposlenost. Peti dio rada obrađuje analizu nezaposlenosti u Hrvatskoj, dok se šesti dio rada nastavlja na peti i pokazuje strukture nezaposlenosti prikazan kroz analize. Sedmi dio objašnjava odnos nezaposlenosti i inflacija, a osmi daje zaključak vezan uz sve dijelove ovog rada.

Kroz analizu će se prikazati kretanje inflacije kroz godine. Cilj ovog rada je olakšati shvaćanje inflacije, dati predodžbu kako se ona mjeri i odražava na gospodarstvo te kroz analizu na primjeru Republike Hrvatske utvrditi kako se određene komponente kreću u promatranim razdobljima, koji je njihov uzrok kretanja te utjecaj na inflaciju.

Dio rada usmjeren je na analizu nezaposlenosti ljudi u Republici Hrvatskoj. Radom će se istražiti uzroci nezaposlenosti. Uz to, analizirat će se struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja, spolu, dobi te županijama u Republici Hrvatskoj.

Većina podataka temelji se na podacima prikazanim u izvješćima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

2. INFLACIJA

Inflacija bi se najbolje mogla opisati kao rast opće razine cijena, odnosno pad vrijednosti novca. Vrijednost novca označava njegova kupovna moć. Dakle, ako postoji inflacija, kupovna moć te valute pada.

Inflacija je zapravo stopa po kojoj su se cijene proizvoda i usluga povećale u određenom vremenskom razdoblju. Zbog nje se smanjuje kupovna moć stanovništva u državi. Zbog inflacije novac ima vremensku vrijednost, jer se zbog rasta cijena kroz vrijeme vrijednost novca smanjiva.

Naime, pojedinac više ne može po istoj cijeni kupiti istu količinu proizvoda ili usluga koju je moga prije nastanka inflacije.

Postoje različiti uzroci za inflaciju. Jedan od važnijih je prekomjerno povećanje novčane mase u optjecaju. Kada veća količina novca slijedi manjoj količini proizvoda i usluga, nastaje neuravnoteženost robno-novčanog odnosa što dovodi do logičnog rasta cijena i smanjenja vrijednosti novca.

2.1 Vrste inflacije

Postoji više vrsta inflacije, a mogu se klasificirati s različitih točaka gledališta. Tako se inflacija može razlikovati prema uzrocima nastojanja, intenzitetu očitovanja, dužini trajanja, virulentnosti (štetnosti) i zemljopisnom podrijetlu inicijalnog uzroka.

Prema uzrocima očitovanja razlikuju se tri tipa inflacije: inflacija potražnje, inflacija ponude ili troškova i strukturna inflacija.

Prema intenzitetu izražavanja razlikuju se blaga ili puzajuća i hiperinflacija ili galopirajuća.¹

¹ Đ. Benić, *Uvod u ekonomiju*, Zagreb, Školska knjiga, 2011., str. 268.

Tablica 1. Inflacija prema intenzitetu

INFLACIJA	RAST CIJENA (%)
Blaga inflacija	Do 5% u godini
Umjerena inflacija	Od 5 do 10% u godini
Galopirajuća	Od 10 do 100% u godini
Hiperinflacija	Više od 50% na mjesec

Izvor: Izrada prema Đ. Benić, *Makroekonomija*, Zagreb, Školska knjiga, 2016., str. 413.

U Tablici 1. prikazane su vrste inflacije prema njenom intenzitetu te razlikujemo blagu inflaciju, umjerenu inflaciju, galopirajuću inflaciju i hiperinflaciju. Osnovna razlika je u postotku rasta cijena u godini, odnosno na mjesec u slučaju hiperinflacije. Prema tome, blagu inflaciju karakterizira porast cijena do 5% u godini, odnosno 1% tromjesečno te se ona često koristi kao sredstvo za poticanje gospodarskog rasta. S druge strane, ukoliko se porast cijena kreće od 5 do 10% u godini dolazi do umjerene inflacije koja se javlja u gospodarstvu koje se nalazi u fazi intenzivnog rasta.²

Nadalje, ukoliko dolazi do porasta cijena od 10 do 100% u godini javlja se galopirajuća inflacija gdje novac brzo gubi svoju vrijednost i gdje mogu nastati ozbiljni gospodarski poremećaji. Dok gospodarstvo u uvjetima galopirajuće inflacije preživljava, ništa se dobro ne može reći o gospodarstvu gdje se pojavi hiperinflacija i gdje cijene rastu više od 50% na mjesec, što u konačnici ostavlja katastrofalne učinke te je ona povezana s ratovima i revolucijama.³

Prema njenim početnim uzrocima inflacija može biti inflacija potražnje i inflacija ponude, odnosno troškova. Inflacija potražnje nastaje ukoliko se agregatna potražnja povećava brže od proizvodnog potencijala gospodarstva te dolazi do rasta cijena da bi se izjednačile agregatna ponuda i potražnja.⁴

² B. Matić, *Monetarna ekonomija*, Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 2011., str. 156.

³ P. A. Samuelson i W. D. Nordhaus, *Ekonomija*, Zagreb, MATE, 2011., str. 612.

⁴ Ibidem, str. 617.

Inflacija ponude (troškova) rezultat je smanjena agregatne ponude uz istu agregatnu potražnju. To smanjene može biti posljedica na primjer uvođenja novih poreza ili doprinosa.⁵

Prema geografskom podrijetlu inicijalnog uzroka inflacije, inflacija može biti domaća ili inozemna. Domaća je kada se radi o domaćoj inflaciji, a inozemna inflacija se javlja u slučaju da zemlja ima razvijene gospodarske odnose, kao npr. vanjskotrgovinska razmjena, sa zemljom u kojoj je prisutna inflacija. U tom slučaju moguće je „prelijevanje inflacije“.⁶

Inflacija prema duljini trajanja može biti sekularna inflacija, jednokratna inflacija ili kronična inflacija. Sekularna inflacija ima najslabiji intenzitet ali traje najduže. Jednokratna inflacija traje relativno kratko te prestaje čim prestane djelovanje uzroka zbog kojeg je nastala. Kronična inflacija traje više od godinu dana.⁷

2.2 Mjerenje inflacije

Stopa inflacije je stopa promjena razine cijena i mjeri se na ovaj način:

$$\text{stopa inflacije (god. } t) = \frac{\text{razina cijena (god. } t) - \text{razina cijene (god. } t - 1)}{\text{razina cijene (god. } t - 1)} \cdot 100$$

Najraširenije je mjerenje inflacije prema indeksu potrošačkih cijena koje obuhvaćaju fiksnu košaru dobara i usluga i uključuju hranu, odjeću, stanovanje, prijevoz i razonodu. Bez obzira na uzroke nastajanja inflacije, svaka inflacija ima jednake posljedice čija jačina ovisi o brzini, intenzitetu i dužini trajanja inflacije.⁸

⁵ M. Babić, *Makroekonomija*, Zagreb, MATE, 2004., str. 495.

⁶ B. Matić, op. cit., str. 158.

⁷ Ibidem, str. 158.

⁸ Đ. Benić, op. cit., str. 269.

Tablica 2. Primjer izračuna inflacije

Količine kupljene tijekom bazne godine	Cijena (bazna godina)		Cijena (1 godinu kasnije)		Cijena (2 godine kasnije)	
	Po jedinici	Ukupno	Po jedinici	Ukupno	Po jedinici	Ukupno
150 štruca kruha	1,50€	225€	1,30€	195€	1,60€	240€
100 šalica kave	2,40€	240€	2,40€	240€	2,15€	215€
12 usluga šišanja	20,00€	240€	22,00€	264€	23,00€	276€
1 zimski jakna	145€	145€	176,00€	176€	160,00€	160€
Ukupan trošak košarice		850€		875€		891€
Indeks cijena		100,0		102,9		104,8
Stopa inflacije				2,9%		1,8%

Izvor: : Izrada prema Europska središnja banka. „O Europskoj središnjoj banci, Što je inflacija?“

URL: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.hr.html> (Pristupljeno: 29.4.2021.)

Postupak izračuna inflacije vezan za Tablicu 2. možemo opisati kroz 6 koraka:

1. U košarici se nalazi popis proizvoda i količina potrošenih u danoj godini. U ovom primjeru to su: štruce kruha, šalice kave, usluga šišanja i zimski jakna.
2. Trošak košarice ćemo izračunati tako da pomnožimo kupljenu količinu određenog proizvoda s njegovom cijenom. Cijene za baznu godinu su:
 - a. 150 štruca kruha x 1,50 € = 225 €
 - b. 100 šalica kave x 2,40 € = 240 €
 - c. 12 usluga šišanja x 20,00 € = 240 €
 - d. 1 zimski jakna x 145,00 € = 145 €
3. Ako zbrojimo dobivene cijene u 2. koraku dobiti ćemo ukupan trošak košarice koji za baznu godinu iznosi 850 €. (225 € + 240 € + 240 € + 145 € = 850 €)

4. Za jednu i dvije godine kasnije ponovimo korak 2 i 3, te možemo vidjeti da su se neke cijene po jedinici promijenile. Samim time se je i ukupan trošak za jednu godinu kasnije povećao na 875 €, a za dvije godine kasnije na 891 €.
5. Podijelimo li ukupan trošak košarice za jednu i dvije godine kasnije s troškom košarice u baznoj godini i rezultat pomnožimo sa 100, dobiti ćemo indeks cijena. Indeks cijena za jednu godinu kasnije je 102,9 ($875 \text{ €} / 850 \text{ €} \times 100 = 102,9$). Dok je indeks cijena za dvije godine kasnije 104,8 ($891 \text{ €} / 850 \text{ €} \times 100 = 104,8$).
6. Godišnju stopu inflacije dobiti ćemo ako indeks za tekuću godinu umanjimo za indeks cijena prethodne godine, te podijelimo s indeksom cijena prethodne godine i pomnožimo sa 100. Stopa inflacije za jednu godinu kasnije iznosi 2,9% ($102,9 - 100 / 100 \times 100$), a za dvije godine kasnije iznosi 1,8% ($104,8 - 102,9 / 102,9 \times 100 = 1,8\%$).⁹

⁹ Europska središnja banka. „O Europskoj središnjoj banci, Što je inflacija?“ URL:<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.hr.html> (Pristupljeno: 29.4.2021.)

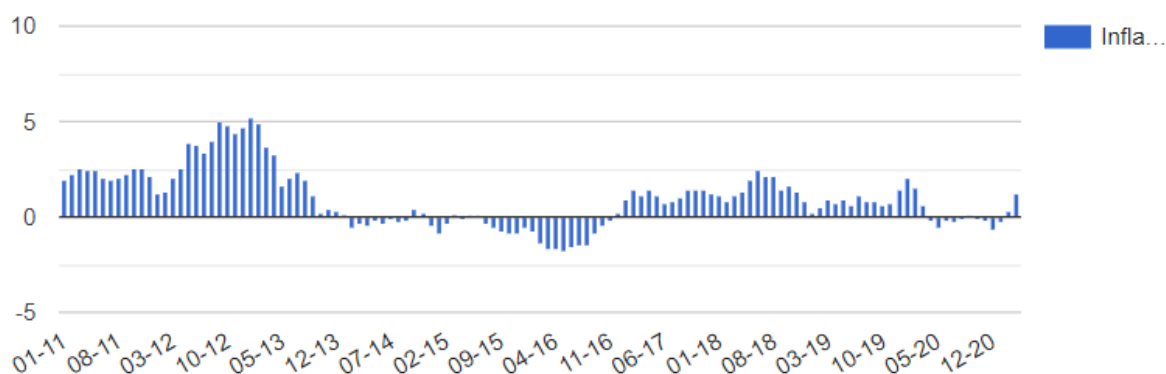
3. ANALIZA INFLACIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

U ovom poglavlju analizirat ćemo stopu inflacije u Republici Hrvatskoj prema različitim kriterijima. Hrvatska narodna banka, Državni zavod za statistiku i Eurostat na svojim internet stranicama objavljuju podatke vezane za inflaciju za tekuću godinu i prethodne godine. Isti su korišteni za analizu završnog rada.

Počeci 1990-ih predstavljaju burno razdoblje hrvatske ekonomske povijesti. U to je vrijeme Hrvatska bila suočena s ratnim razaranjima, značajnom makroekonomskom nestabilnošću i hiperinflacijom, koja je bila nastavak galopirajuće inflacije iz prethodnog desetljeća. Međutim, treba uzeti u obzir i činjenicu da je Hrvatska od Jugoslavije u naslijeđe dobila inflaciji sklonu privrednu strukturu. Razdoblje hiperinflacije trajalo je četiri godine.

Primjenom stabilizacijskog programa koji je započeo u listopadu 1993. inflacija je obuzdana. U razdoblju od 1994. do kraja 2007. godine, hrvatsko gospodarstvo obilježava niska i relativno stabilna stopa inflacije pri čemu važnu ulogu ima politika održanja stabilnosti nominalnog tečaja kune prema euru. Nadalje, u prvoj polovici 2008. godine, jačanje inflatornih pritisaka u međunarodnom i domaćem okruženju rezultiralo je porastom inflacije mjerene indeksom potrošačkih cijena što je u velikoj mjeri posljedica izravnih i neizravnih učinaka poskupljenja sirove nafte, prehrambenih sirovina, te metala na svjetskom tržištu. Istodobno, kretanje temeljne inflacije pratilo je dinamiku indeksa potrošačkih cijena. Najveću inflaciju Hrvatska je imala 2008. godine kada je ona iznosila 5,8%. Razlog tome je ekspanzija, kako u svijetu tako i kod nas. Rast inflacije potaknut je vanjskim utjecajima – rastom cijena prehrambenih proizvoda i energenata. Vremenske prilike i poskupljenje poljoprivrednih proizvoda uzrok su rasta cijena hrane. 2015. i 2016. godine dolazi do deflacije koja je iznosila -0,3%, odnosno -0,6%. Od 2017. do travnja 2020. godine Hrvatska je u niskoj stabilnoj stopi inflacije, nakon čega nastupa razdoblje deflacije koje traje do siječnja ove godine. Posljednja dva mjeseca smo u niskoj stopi inflacije. Slika 1. u nastavku prikazuje kako se kretala stopa inflacije, odnosno deflacije zadnjih 10 godina.

Slika 1: Inflacija u Hrvatskoj posljednjih 10 godina

Izvor: : Nezavisni Hrvatski sindikat URL: <https://www.nhs.hr/gospodarstvo/pokazatelji/inflacija/>

(Pristupljeno 30.4.2021.)

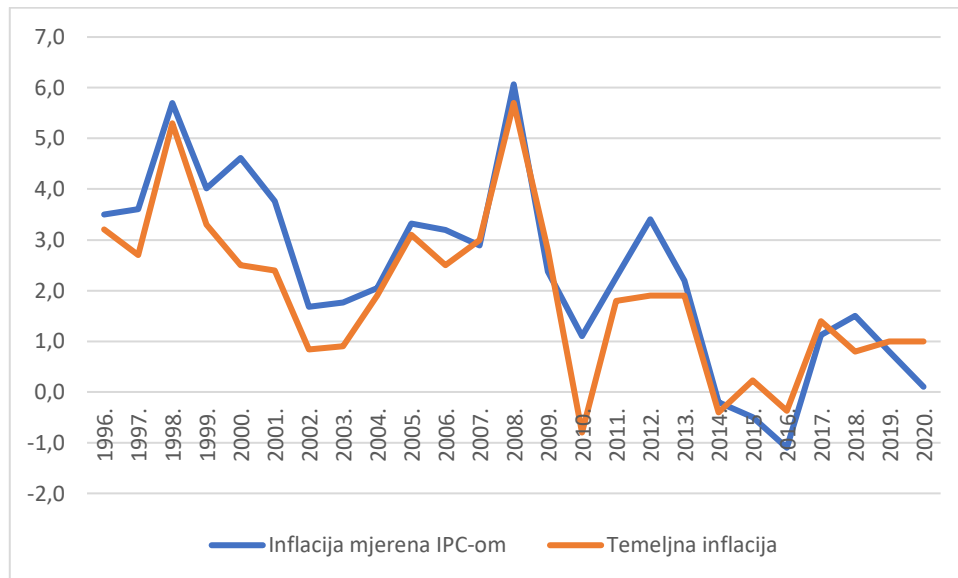
Temeljnu inflaciju u Hrvatskoj izračunava Državni zavod za statistiku, a objavljuje Hrvatska narodna banka. Budući da je temeljna inflacija apstraktan pojam, ne može se izravno izmjeriti, već se konstruira na temelju koncepta ili definicije. Posljedično, svaki će izračun temeljne inflacije ovisiti o načinu na koji je temeljna inflacija definirana.

U Republici Hrvatskoj Hrvatska narodna banka (HNB) provodi monetarnu politiku te joj je glavni cilj održavanje stabilnosti cijena, tj. inflacije koja je glavni preduvjet za održivi gospodarski rast. Stabilnosti cijena glede cilja monetarne politike ne znači da bi stopa inflacije trebala biti jednaka nuli, već bi ona trebala biti blago pozitivna u dužem razdoblju. Prosječna godišnja stopa inflacije u Hrvatskoj u razdoblju od 2000. do 2015. godine je iznosila 2,5%, što za Hrvatsku narodnu banku u konačnici znači održavanje niske inflacije.¹⁰ Niska i stabilna inflacija omogućuje potrošačima da iz cijena dobiju pravilnu i kvalitetnu informaciju o relativnoj vrijednosti pojedinih dobara, smanjuje vjerojatnost da će se kućanstva i poduzeća svojim resursima koristiti u svrhu zaštite od inflacije umjesto da ih usmjere u proizvodnju i pridonosi smanjenju premije na inflacijski rizik ugrađene u kamatne stope.¹¹

¹⁰ Hrvatska narodna banka: Temeljne funkcije – ciljevi monetarne politike. URL: <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/ciljevi> (Pristupljeno: 30.4.2021.)

¹¹ Hrvatska narodna banka: Temeljne funkcije – ciljevi monetarne politike. URL: <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/ciljevi> (Pristupljeno: 30.4.2021.)

Grafikon 1: Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena (IPC) i temeljna inflacija – prosječne godišnje stope promjene (%)

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HNB-a

Grafikon 1 prikazuje inflaciju mjerenu indeksom potrošačkih cijena i temeljne inflacije u razdoblju od 1996. do 2020. godine. Indeks potrošačkih cijena odražava promjene u razini cijena dobara i usluga potrebnih za svakodnevni život kao što su hrana, odjeća i obuća, režije, obrazovanje, prijevoz i sl. Njegovo povećanje nagovještava povećanje inflacije. Porastom ukupnih cijena i dobara smanjuje se potrošačka moć. Odnosno, svaka kuna koju imamo vrijedi manje jer s njom možemo kupiti manji postotak dobara i usluga nego prije. Temeljna inflacija se utvrđuje tako da se iz indeksa potrošačkih cijena isključe one komponente čije je kretanje u značajnoj mjeri izvan kontrole monetarne vlasti, odnosno isključe se cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene. Tijekom promatranog razdoblja na grafikonu 1 vidimo da su inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena i temeljna inflacija imala slična kretanja, odnosno uglavnom su ostvarivale trend pada dok je inflacija mjerena potrošačkim cijenama imala nešto višu razinu u odnosu na temelju inflaciju. Do laganog preklapanja dolazi u 2005. godini, ali od 2007. do 2009. godine, inflacija mjerena potrošačkim cijenama i temeljna inflacija su gotovo na istoj razini, odnosno razlika je vrlo mala. Izraženiji rast inflacije mjerene potrošačkim cijenama i temeljne inflacije dogodio se 2008. godine kada je inflacija iznosila 6,1%, odnosno 5,7%.

4. NEZAPOSLENOST

Nezaposlenost je stanje u kojemu se dio radno sposobnih članova društva ne može zaposliti primjereno svojim sposobnostima i kvalifikacijama, uz uobičajenu plaću. U nezaposlene se ubrajaju i svi članovi društva koji su djelomično zaposleni, ali njihova radna snaga nije u punoj mjeri iskorištena, ne rade puno radno vrijeme i nemaju primanja dostatna za normalno uzdržavanje.¹²

4.1 Vrste nezaposlenosti

Nezaposlenost može biti otvorena i prikrivena. Razlikuju se četiri najvažnija tipa otvorene nezaposlenosti:

1. Frikcijska ili normalna nezaposlenost radnika koji mijenjaju posao ili ga prekidaju zbog nestašice materijala i drugih sličnih uzroka; taj oblik nezaposlenosti ujedno proizlazi iz nepodudarnosti ponude i potražnje rada
2. Sezonska nezaposlenost kao rezultat nemogućnosti obavljanja nekih poslova jer su vezani za godišnja doba ili ih onemogućuju vremenske nepogode
3. Tehnološka nezaposlenost; nastaje zbog tehničkih usavršavanja ili preusmjerenja proizvodnje, što čini zaposlene nepotrebnima u postojećem broju
4. Ciklička nezaposlenost; uzrokuju je poslovni ciklusi i drugi slični povremeni poremećaji tako da se osjetno smanjuju potrebe za radnicima, uz istodobno nesmanjenu ponudu

Otvorena nezaposlenost naglo se povećava u doba kriza, recesija, velikih tehnoloških promjena, elementarnih nepogoda, ratnih razaranja itd. Prikrivena nezaposlenost proizlazi iz nedovoljnog iskorištavanja radne snage, što znači oblik nezaposlenosti unutar postojeće zaposlenosti.

¹² Hrčak portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/> (Pristupljeno: 30.4.2021.)

4.2 Mjerenje i prirodna stopa nezaposlenosti

Ljudi koji imaju posao zaposleni su bez obzira na to jesu li eventualno na odmoru, bolovanju ili su u štrajku. Isto tako, nezaposleni su ljudi bez posla koji aktivno traže posao. Zaposleni i nezaposleni čine radnu snagu za razliku od onih koji to nisu, a to su oni koji se školuju, kućanice, umirovljenici, nesposobni za rad ili oni koji jednostavno ne žele raditi – prema tome, svi oni koji aktivno ne traže posao.¹³

Stopa nezaposlenosti je broj nezaposlenih radnika podijeljen s ukupnim brojem radno sposobnog stanovništva. Radno sposobnim stanovništvom se smatraju osobe između 16 i 65 godina. Apsolutnom nezaposlenošću nazivamo točan broj nezaposlenih osoba, a relativnom nezaposlenošću nazivamo stopu nezaposlenosti, odnosno, omjer nezaposlenih osoba i radne snage. Pri tome se radnom snagom smatra zbroj zaposlenih i nezaposlenih osoba.

¹³ Đ. Benić, op. cit., str. 267.

5. ANALIZA NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

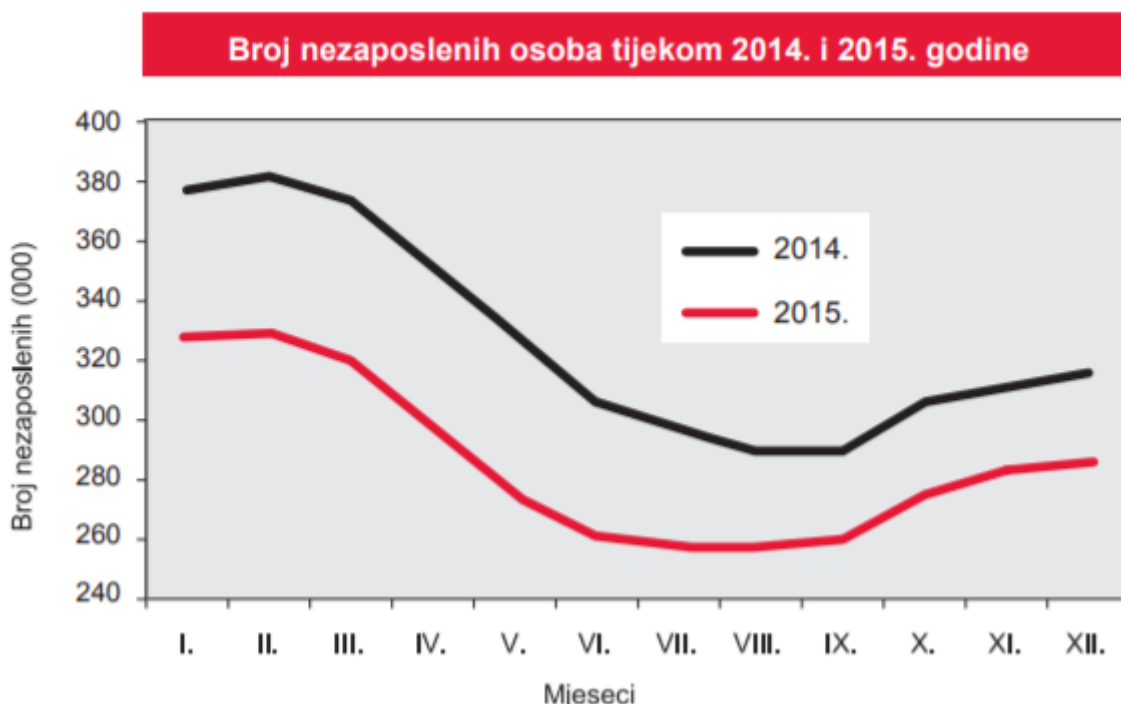
Tržište rada ima najvažniju ulogu u određivanju životnog standarda građana u zemlji. Proteklo desetljeće obilježila je velika svjetska kriza, pa tržište rada u Hrvatskoj nije uspjelo držati gospodarski rast. Veliki broj trgovačkih društava završilo je u stečaju ili likvidaciji, što je rezultiralo gubitkom velikog broja radnih mjesta, a otvaralo se nedovoljno novih radnih mjesta koja bi mogla nadoknaditi gubitak poslova. U Hrvatskoj je prisutna neusklađenost između ponude i potražnje za radnom snagom, te neusklađenost stručnih kvalifikacija. Svjetska kriza je snažno utjecala na tržište rada, a kraj recesije se i dalje ne nazire već se i pogoršava stanje zbog nedovoljnih mjera ekonomske politike te aktivnih i pasivnih mjera za zapošljavanje, te daljnjeg propadanja poduzeća. Kao što je svima već poznato pandemija koja je obuhvatila cijeli svijet tako i nas ostavila je velike posljedice na Hrvatsko gospodarstvo, a samim time i na tržište rada.

5.1 Nezaposlenost od 2015. – 2020. u RH

U prosincu 2015. godine na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bilo je 285.468 nezaposlenih osoba, što je 9,9% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Ukupan broj novo prijavljenih (310.701) na evidenciju nezaposlenih tijekom 2015. godine bio je manji od zbroja zaposlenih s evidencije i brisanih iz evidencije zbog drugih razloga (341.996), što je rezultiralo padom nezaposlenosti. U svakom je mjesecu 2015. godine broj nezaposlenih bio manji nego u istom mjesecu 2014. godine, premda je ta razlika, mjerena postocima, bila nešto veća u prvoj polovici godine nego u drugoj kao što je prikazano na slici 2. Kao i svake godine, i tijekom 2015. sezonski su čimbenici utjecali na kretanje broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda. Broj nezaposlenih osoba se povećavao u siječnju i veljači, potom je tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci došlo do izrazitog smanjivanja, da bi se od rujna broj evidentiranih nezaposlenih osoba ponovno povećavao sve do kraja godine. U skladu s tim, najveći broj nezaposlenih zabilježen je u veljači (329.751), a najmanji u kolovozu (256.748).¹⁴

¹⁴ Hrvatski zavod za zapošljavanje, URL: <https://www.hzz.hr/statistika> (Pristupljeno: 1.5.2021.)

Slika 2: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2014. i 2015. godine

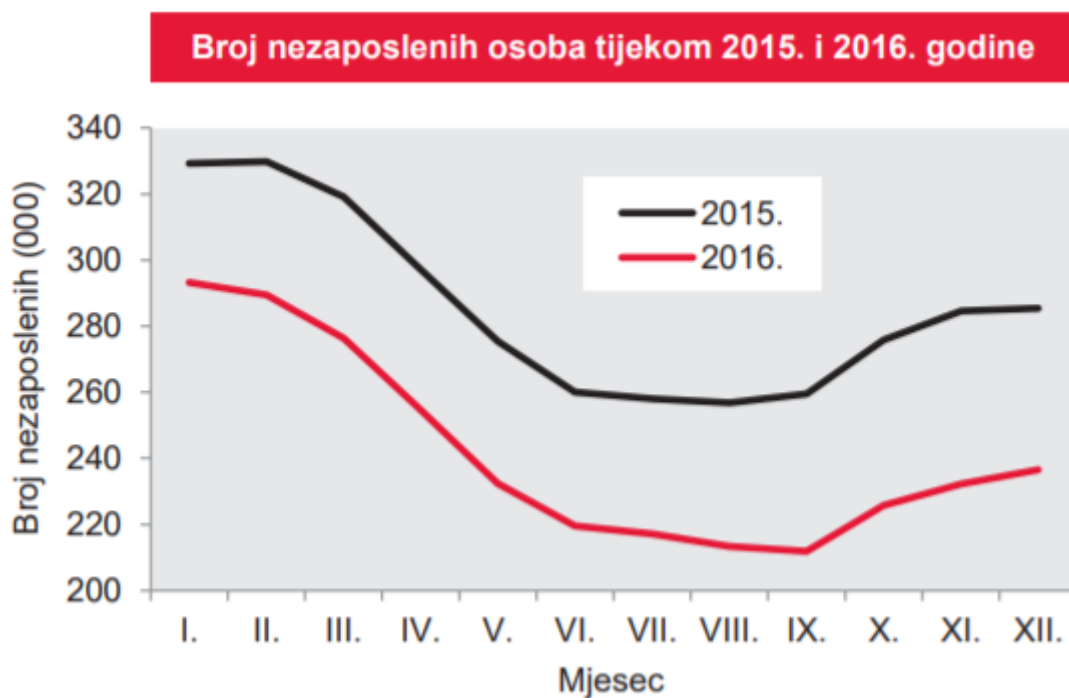

Izvor: Hrvatska gospodarska komora URL: <https://www.hgk.hr/> (Pristupljeno 1.5.2021.)

U prosincu 2016. godine na evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bilo je 236.617 nezaposlenih osoba, što je 17,1% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Ukupan broj novo prijavljenih (277.496) na evidenciju nezaposlenih tijekom 2016. godine bio je manji od zbroja zaposlenih s evidencije i brisanih iz evidencije zbog drugih razloga (326.347), što je rezultiralo padom nezaposlenosti. U svakom je mjesecu 2016. godine broj nezaposlenih bio znatno manji nego u istom mjesecu 2015. godine. Ta razlika, mjerena postocima, bila je veća u drugoj polovici godine nego u prvoj kao što je prikazano na slici 3. Kao i svake godine, i tijekom 2016. sezonski su čimbenici utjecali na kretanje broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda. Broj nezaposlenih osoba bio je visok početkom godine, potom je tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci došlo do njegova izrazitog smanjivanja, da bi se od listopada broj evidentiranih nezaposlenih osoba ponovno povećavao sve do kraja godine. U skladu s tim, najveći broj nezaposlenih zabilježen je u siječnju (293.236), a najmanji u rujnu (211.827).¹⁵

¹⁵ Hrvatski zavod za zapošljavanje, URL: <https://www.hzz.hr/statistika> (Pristupljeno: 1.5.2021.)

Slika 3: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2015. i 2016. godine

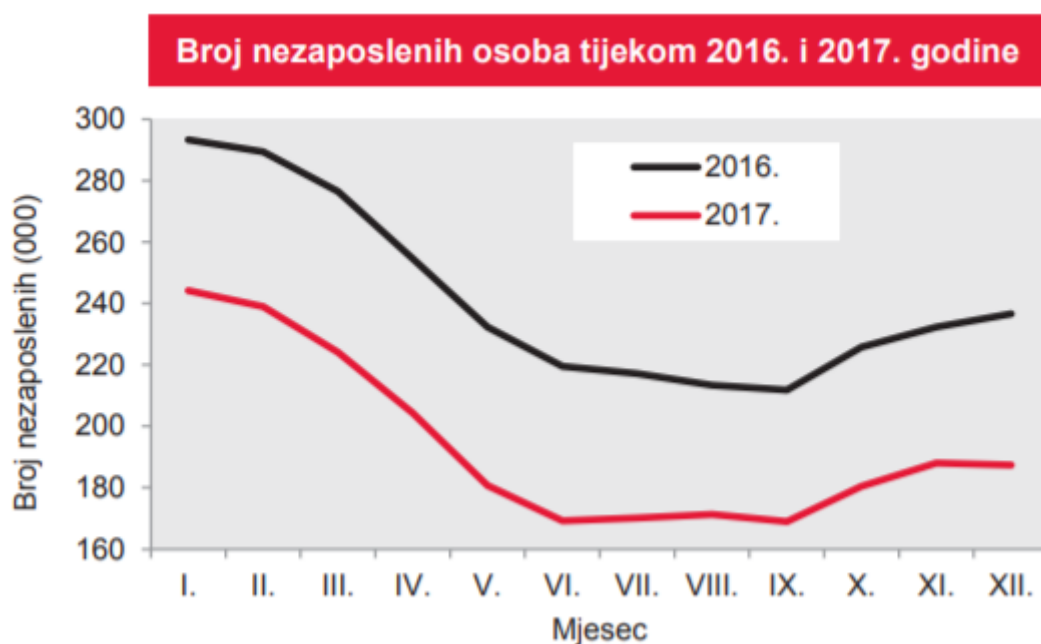

Izvor: Hrvatska gospodarska komora URL: <https://www.hgk.hr/> (Pristupljeno 1.5.2021.)

U prosincu 2017. godine na evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bilo je 187.363 nezaposlenih osoba, što je 20,8% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Ukupan broj novo prijavljenih (252.566) na evidenciju nezaposlenih tijekom 2017. godine bio je manji od zbroja zaposlenih s evidencije i brisanih iz evidencije zbog drugih razloga (301.820), što je rezultiralo padom nezaposlenosti. U svakom je mjesecu 2017. godine broj nezaposlenih bio znatno manji nego u istom mjesecu 2016. godine. Ta razlika, mjerena postocima, bila je veća u drugoj polovici godine nego u prvoj kao što je prikazano na slici 4. Kao i svake godine, i tijekom 2017. sezonski su čimbenici utjecali na kretanje broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda. Broj nezaposlenih osoba bio je visok početkom godine, potom je tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci došlo do njegova izrazitog smanjivanja, da bi se od listopada broj evidentiranih nezaposlenih osoba ponovno povećavao sve do kraja godine. U skladu s tim, najveći broj nezaposlenih zabilježen je u siječnju (244.134), a najmanji u rujnu (168.934).¹⁶

¹⁶ Hrvatski zavod za zapošljavanje, URL: <https://www.hzz.hr/statistika> (Pristupljeno: 1.5.2021.)

Slika 4: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2016. i 2017. godine

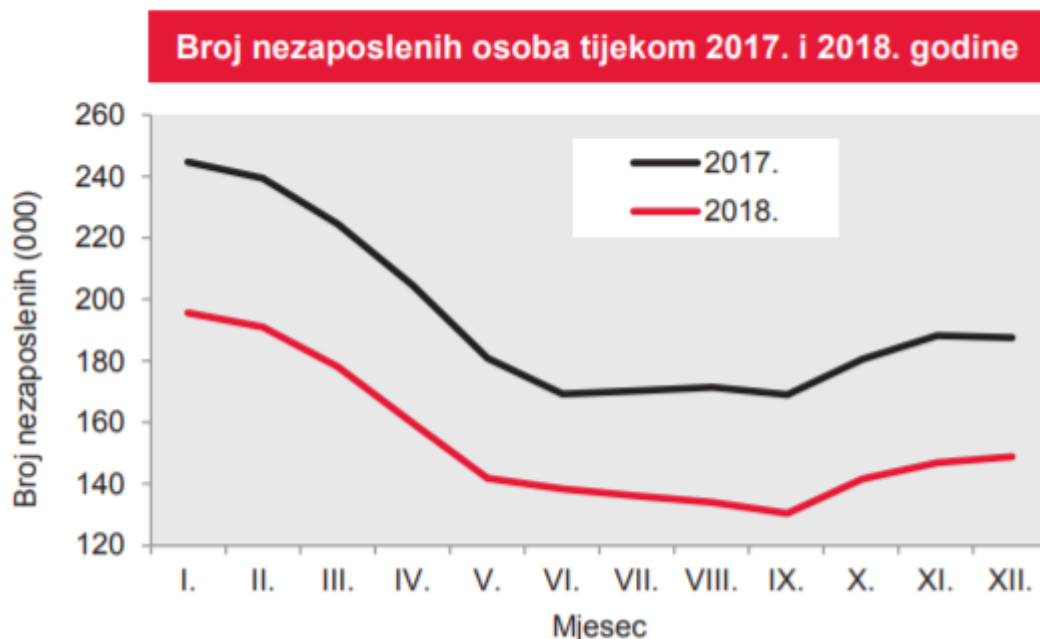

Izvor: Hrvatska gospodarska komora URL: <https://www.hgk.hr/> (Pristupljeno 1.5.2021.)

U prosincu 2018. godine na evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bilo je 148.919 nezaposlenih osoba, što je 20,5% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Ukupan broj novo prijavljenih (226.509) na evidenciju nezaposlenih tijekom 2018. godine bio je manji od zbroja zaposlenih s evidencije i brisanih iz evidencije zbog drugih razloga (264.953), što je rezultiralo padom nezaposlenosti. U svakom je mjesecu 2018. godine broj nezaposlenih bio znatno manji nego u istom mjesecu 2017. godine. Ta razlika, mjerena postocima, bila je nešto veća u drugoj polovici godine nego u prvoj kao što je prikazano na slici 5. Kao i svake godine, i tijekom 2018. sezonski su čimbenici utjecali na kretanje broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda. Broj nezaposlenih osoba bio je visok početkom godine, potom je tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci došlo do njegova izrazitog smanjivanja, da bi se od listopada broj evidentiranih nezaposlenih osoba ponovno povećavao sve do kraja godine. U skladu s tim, najveći broj nezaposlenih zabilježen je u siječnju (195.400), a najmanji u rujnu (130.577).¹⁷

¹⁷ Hrvatski zavod za zapošljavanje, URL: <https://www.hzz.hr/statistika> (Pristupljeno: 1.5.2021.)

Slika 5: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2017. i 2018. godine

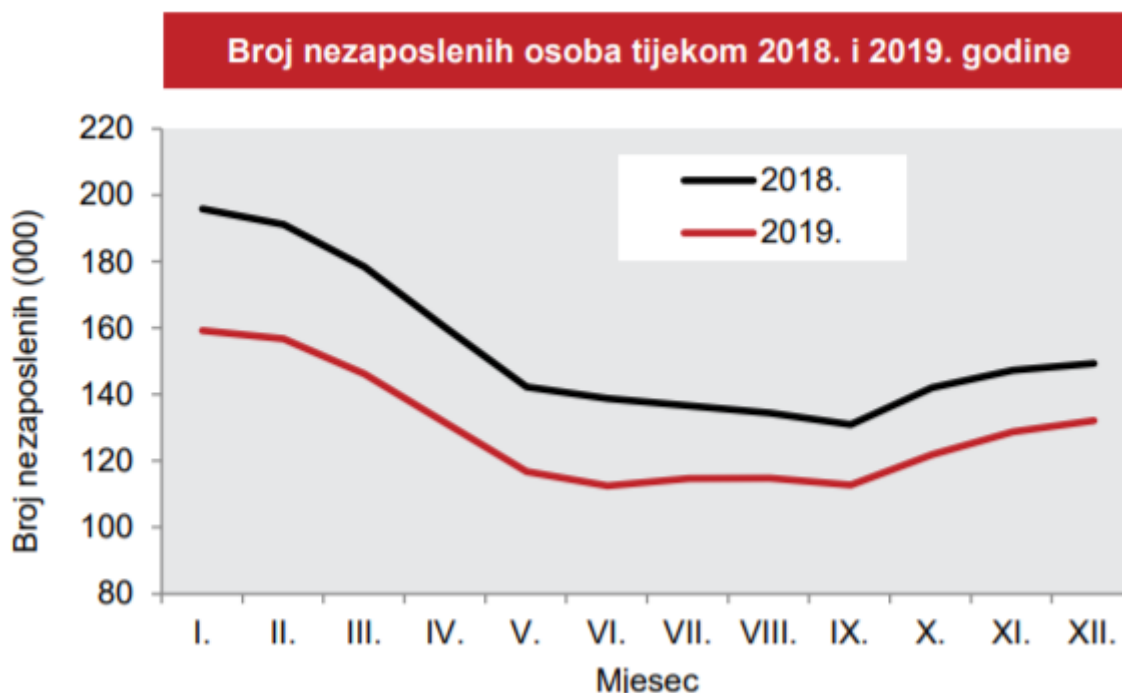

Izvor: Hrvatska gospodarska komora URL: <https://www.hgk.hr/> (Pristupljeno 1.5.2021.)

U prosincu 2019. godine na evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bile su 131.753 nezaposlene osobe, što je 11,5% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Ukupan broj novo prijavljenih (206.917) na evidenciju nezaposlenih tijekom 2019. godine bio je manji od zbroja zaposlenih s evidencije i brisanih iz evidencije zbog drugih razloga (224.083), što je rezultiralo padom nezaposlenosti. U svakom je mjesecu 2019. godine broj nezaposlenih bio znatno manji nego u istom mjesecu 2018. godine. Ta razlika, mjerena postocima, bila je nešto veća u prvoj polovici godine nego u drugoj kao što je prikazano na slici 6. Kao i svake godine, i tijekom 2019. sezonski su čimbenici utjecali na kretanje broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda. Broj nezaposlenih osoba bio je visok početkom godine, potom je tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci došlo do njegova izrazitog smanjivanja, da bi se od listopada broj evidentiranih nezaposlenih osoba ponovno povećavao sve do kraja godine. U skladu s tim, najveći broj nezaposlenih zabilježen je u siječnju (158.834), a najmanji u lipnju (112.169).¹⁸

¹⁸ Hrvatski zavod za zapošljavanje, URL: <https://www.hzz.hr/statistika> (Pristupljeno: 1.5.2021.)

Slika 6: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2018. i 2019. godine

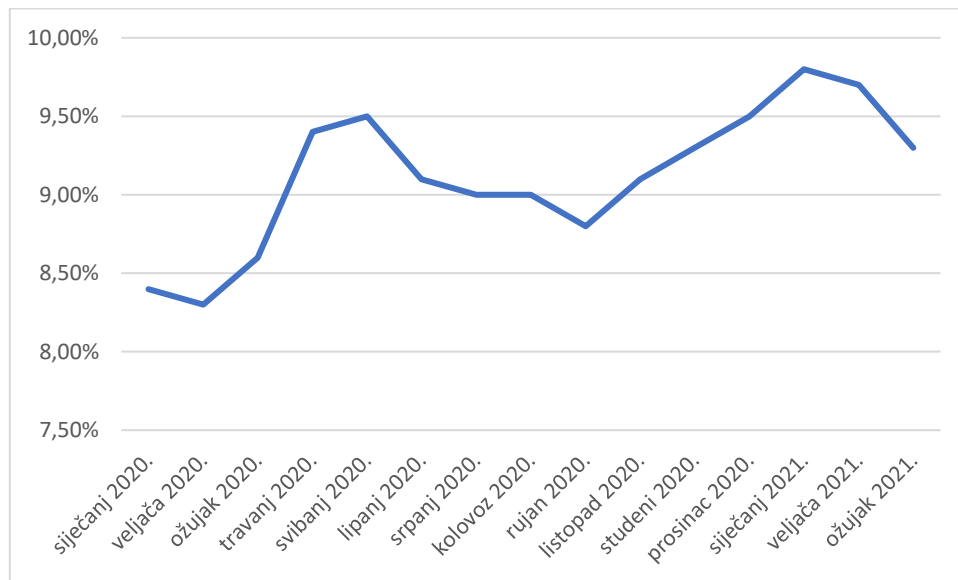
Izvor: Hrvatska gospodarska komora URL: <https://www.hgk.hr/> (Pristupljeno 1.5.2021.)

Potkraj prosinca 2020. u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje bilo je evidentirano 159.845 nezaposlenih osoba, što je za 3.295 osoba više nego prethodnoga mjeseca, a za 28.092 osobe više nego u prosincu 2019. Dakle, u prosincu 2020. godine nezaposlenost je povećana za 2,1 % u usporedbi s prethodnim mjesecom, te za 21,3 % u usporedbi s istim mjesecom 2019. godine.¹⁹

Grafikon 2. prikazuje stopu nezaposlenosti od siječnja 2020. do ožujka 2021. Vidljivo je da je stopa od ožujku 2020. do svibnja konstantno rasla zbog novonastale situacije sa koronavirusom. Tijekom sezonskih mjeseci stopa pada, ali se u listopadu ponovo povećava. Najveća stopa nezaposlenih je u siječnju 2021. godine kada iznosi 9,8%.

¹⁹ Hrvatski zavod za zapošljavanje, URL: <https://www.hzz.hr/statistika> (Pristupljeno: 1.5.2021.)

Grafikon 2: Stopa nezaposlenosti od siječnja 2020. do ožujka 2021. godine

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz NHS-a

5.2 Nezaposlenost u doba pandemije

COVID-19 mogao bi obilježiti cijelu generaciju jer kriza smanjuje izgleda za zapošljavanje mladih. Prema Međunarodnoj organizaciji rada (ILO) pandemija ima „razoran i nerazmjerni” učinak na njihovo zapošljavanje, a najnoviji podaci pokazuju da se mladi suočavaju i s velikim preprekama u nastavku osposobljavanja i obrazovanja, prelasku s jednog radnog mjesta na drugo i ulasku na tržište rada.

Prije pandemije nezaposlenost mladih u EU-u (od 15 do 24 godine) iznosila je 14,9%, što je smanjenje u odnosu na najvišu razinu od 24,4% zabilježenu 2013. godine. U kolovozu 2020. nezaposlenost je bila 17,6% i očekuje se da će nastaviti rasti.²⁰

²⁰ Europski parlament, URL: <https://www.europarl.europa.eu/> (Pristupljeno 1.5.2021.)

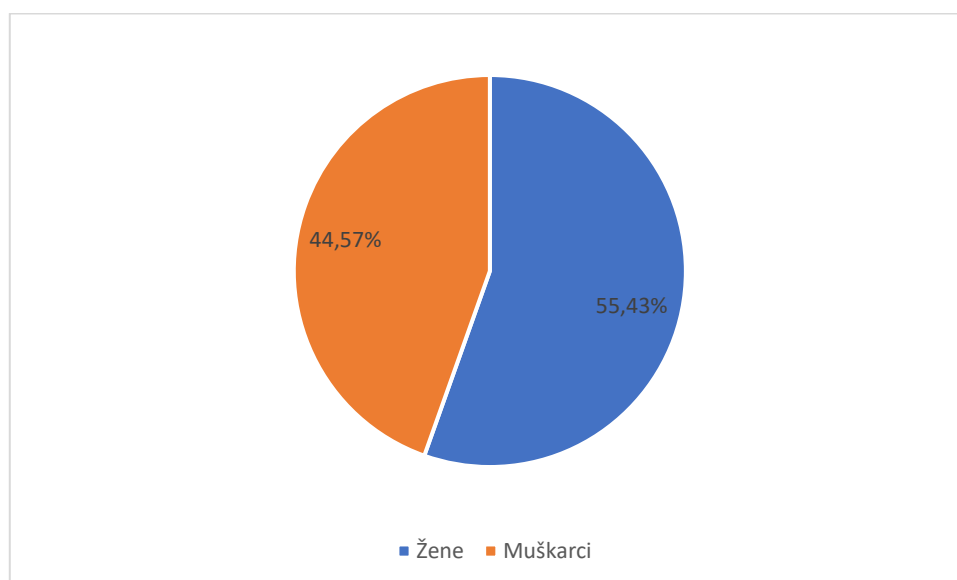
6. STRUKTURA NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Analizom podataka o nezaposlenosti u Hrvatskoj dolazi se do problema strukture nezaposlenosti. Za potvrđivanje postojanja strukture nezaposlenosti nužno je uključiti analizu ponude i potražnje za radnim mjestima. Daljnjim istraživanjem analizira se trenutna stopa nezaposlenosti po županijama, struktura nezaposlenosti s obzirom na spol, dob, stupanj obrazovanja te invaliditet.

6.1 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema spolu

U Hrvatskoj je 2020. godine, prema podacima iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, ukupan broj nezaposlenih iznosio 150.824. Od toga 55,43% su bile osobe ženskog spola, kao što je prikazano u grafikonu 3.

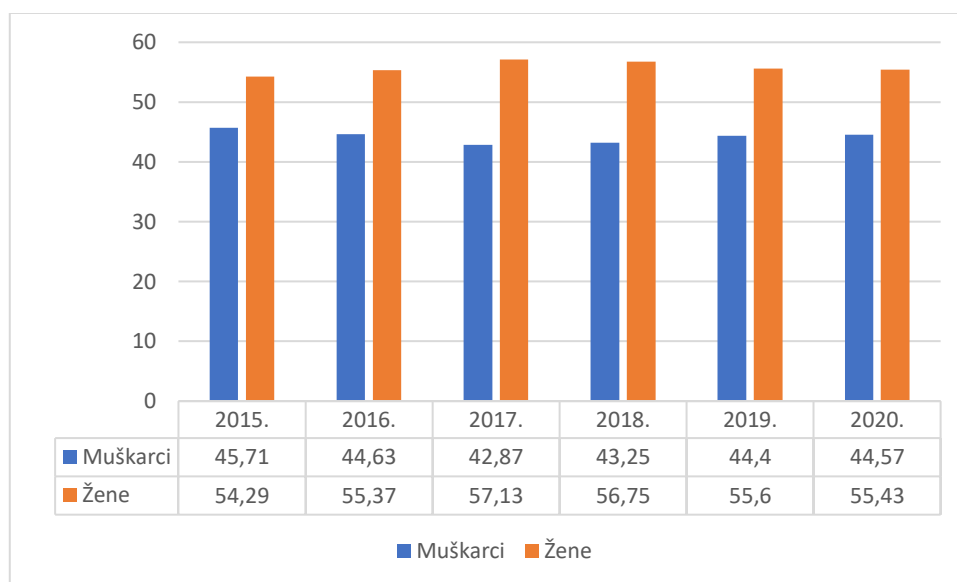
Grafikon 3: Struktura nezaposlenih prema spolu

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

Svima je već poznato da su žene uvijek manje zaposlene od muškaraca. Grafikon 4 prikazuje odnos zaposlenih muškaraca i žena u posljednjih 5 godina. Najveća razlika je bila 2017. godine kada je iznosila visokih 15%.

Grafikon 4: Usporedba nezaposlenih prema godinama i spolu

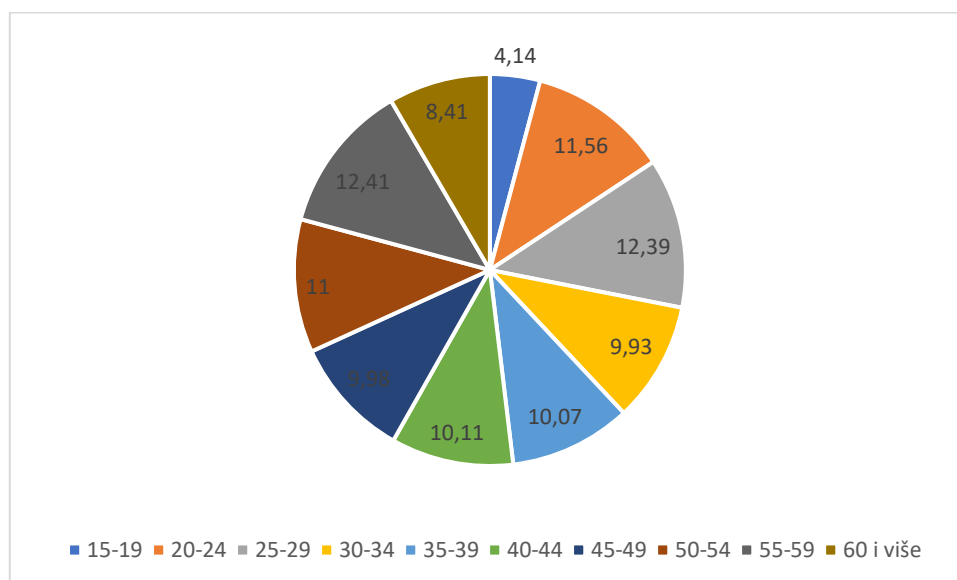

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

6.2 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema dobi

Analiza nezaposlenosti prema dobi pokazuje da su posebno ugrožene kategorije ljudi od 50 do 59 godina starosti, što je posljedica ranijih odlazaka u mirovinu. Djeca od 15 do 19 godina predstavljaju, s obzirom na broj nezaposlenih, neznačajnu kategoriju nezaposlenih. U apsolutnom iznosu to je 6.238 osoba. Nezaposlenost mladih od 25 do 29 godina iznosi visokih 12,39%, što u apsolutnim brojkama iznosi 18.698.

Grafikon 5: Struktura nezaposlenih prema dobi

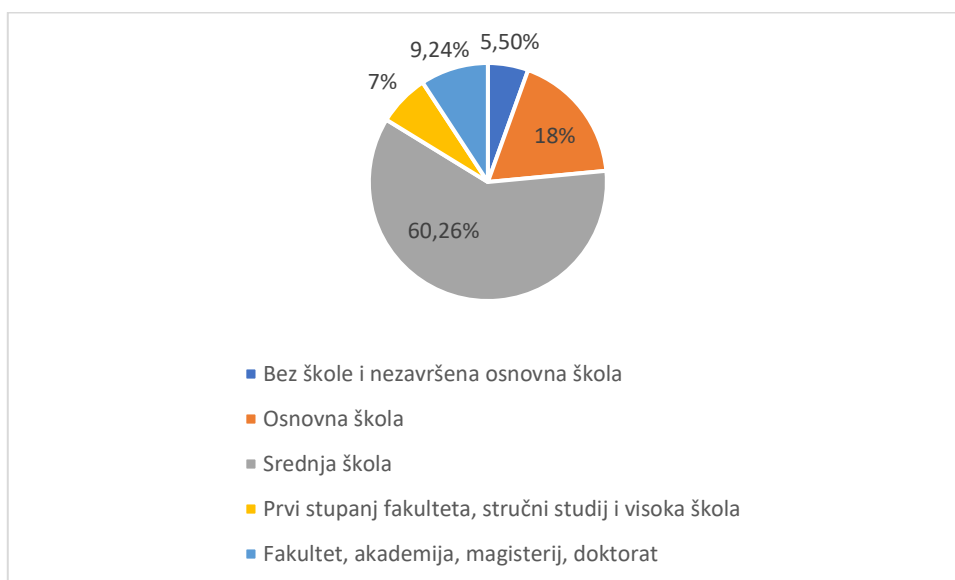

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

6.3 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema stupnju obrazovanja

Podaci iz grafikona 6 jasno pokazuju kako više od polovice nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj ima niži stupanj obrazovanja, odnosno srednju stručnu spremu, točnije njih 60,26%. Nasuprot tome, najniži postotak nezaposlenosti obuhvaća prvostupnike fakulteta (7%) i osobe bez škole i osobe koje nisu završile osnovnu školu (5,50%), što u apsolutnom broju iznosi 18.854 nezaposlenih osoba. Nadalje, 90.895 osoba sa srednjom stručnom spremom je nezaposleno. Navedeno proizlazi i iz činjenice da osobe s višom ili visokom stručnom spremom imaju značajniju stopu participacije na tržištu rada, za razliku od onih koji imaju niže stupnjeve obrazovanja, što dovodi i do zaključka da su više razine obrazovanja povezane s višim stopama zapošljavanja.

Grafikon 6: Struktura nezaposlenih prema obrazovanju

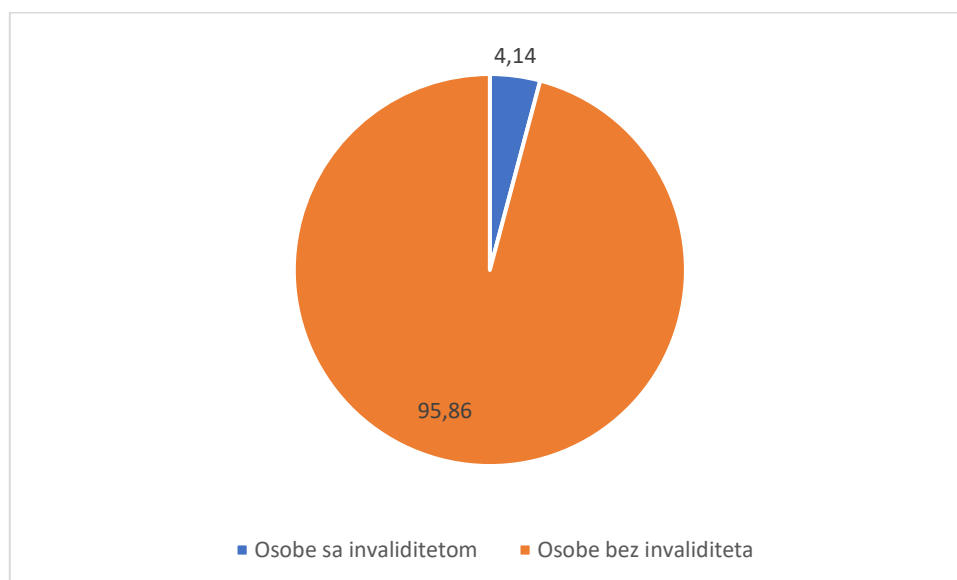

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

6.4 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema invaliditetu

U 2020. godini ukupan broj nezaposlenih osoba iznosio je 150.824, od toga je 4,14% osoba sa invaliditetom, odnosno 6.237 njih, što je prikazano u grafikonu 7.

Grafikon 7: Struktura nezaposlenih prema invaliditetu

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

6.5 Analiza nezaposlenosti u 2020. godini prema županijama

Sljedeća tablica prikazuje broj nezaposlenih u odnosu na ukupan broj stanovnika svake županije.

Tablica 3: Struktura nezaposlenih prema županijama

ŽUPANIJE	BROJ NEZAPOSLENIH	POSTOTAK
ZAGREBAČKA	6.629	4,4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	2.670	1,78
SISAČKO-MOSLOVAČKA	9.251	6,13
KARLOVAČKA	3.717	2,46
VARAŽDINSKA	2.950	1,96
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	2.239	1,48
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	4.568	3,04
PRIMORSKO-GORANSKA	8.617	5,71
LIČKO-SENJSKA	1.982	1,31
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	4.706	3,13
POŽEŠKO-SLAVONSKA	2.872	1,9
BRODSKO-POSAVSKA	6.732	4,47
ZADARSKA	4.954	3,28

OSJEČKO-BARANJSKA	17.369	11,52
ŠIBENSKO-KNINSKA	4.902	3,25
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	7.606	5,04
SPLITSKO-DALMATINSKA	25.692	17,03
ISTARSKA	5.676	3,76
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	6.355	4,21
MEĐIMURSKA	2.435	1,61
GRAD ZAGREB	18.902	12,53

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

Iz Tablice 3 je vidljivo da u Splitsko-dalmatinskoj županiji vlada najveća nezaposlenost u iznosu 17,03% ukupnog stanovništva te županije. Slijede ju grad Zagreb sa 12,53%, te Osječko – baranjska županija sa 11,52%. Najmanja stopa nezaposlenosti je u Ličko-senjskoj županiji koja iznosi 1,31%.

Tablica 4: Udio neiskorištenosti radnog potencijala

Godine	Broj traženih radnika	Broj nezaposlenih	Postotak
2015.	202.468	285.906	70,82
2016.	232.254	241.860	96,03
2017.	250.216	193.967	129
2018.	253.116	153.542	164,85
2019.	224.187	128.650	174,26
2020.	164.760	150.824	109,24

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz HZZ-a

Postotak neiskorištenosti radnog potencijala iskazuje udio slobodnih radnih mjesta u ukupnom broju radnih mjesta i pokazatelj je usklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada. Viša stopa signalizira nepokrivenu potražnju, a niža bolju usklađenost ponude i potražnje.

Uočljivo je da se RH suočava s velikim problemom neiskorištenog radnog potencijala što se može vidjeti u tablici 4.

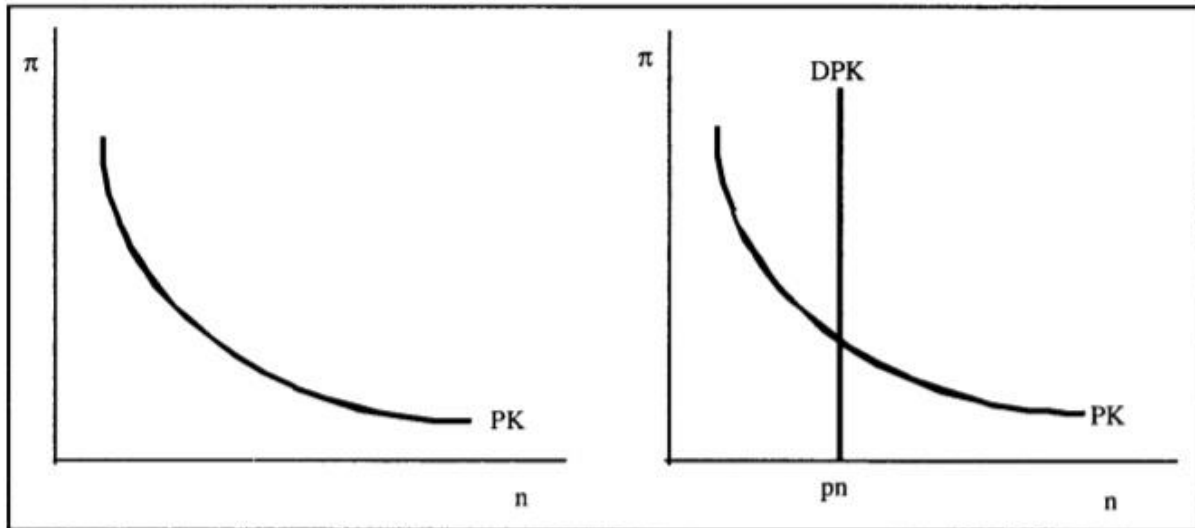
7. ODNOS INFLACIJE I NEZAPOSLENOSTI

Veza između nezaposlenosti i inflacije počela je zaokupljati ekonomiste još ranih desetljeća prošlog stoljeća i predmet je akademskih rasprava gotovo čitavih stotinu godina. Krivulja koja opisuje ovu vezu dobila je ime po autoru istraživanja o postojanju negativne veze između nezaposlenosti i inflacije u Ujedinjenom Kraljevstvu za razdoblje od 1860. do 1957. godine (Phillips, 1958). Točnije, njegov rad analizira vezu nezaposlenosti i inflacije nominalnih nadnica, no budući da je kasnije usko povezano s kretanjem opće razine cijena, lako se može poistovjetiti. Od tada pa sve do danas i strana i domaća literatura vrlo je bogata istraživanjima kad su u pitanju procjene različitih modaliteta Phillipsove krivulje.

Phillipsova krivulja, najjednostavnijim rječnikom rečeno, predstavlja odnos između stope nezaposlenosti (n) i stope inflacije (π). Negativan nagib te krivulje prikazan na slici 7 a), a označene simbolom PK, upućuje na vrstu tog odnosa: kada je stopa nezaposlenosti velika, stopa inflacije ima tendenciju smanjivanja, uz ostale nepromijenjene uvjete. Vrijedi i obrnuto, tj. kada je stopa nezaposlenosti mala, inflacija iskazuje tendenciju rasta.²¹

²¹ Hrčak portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/> (Pristupljeno: 7.5.2021.)

Slika 7: Broj nezaposlenih osoba tijekom

Slika a): Originalna Phillipsova krivulja

Slika b): Kratkoročna i dugoročna Phillipsova krivulja

Izvor: Hrčak portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/> (Pristupljeno: 7.5.2021.)

Točnije, Phillips je istraživao odnos između nezaposlenosti i stope promjena nominalnih nadnica. S obzirom da se promjene nadnica mogu tretirati kao pokazatelji inflacije, ta razlika i nije tako značajna. Phillips je također utvrdio da jačina odnosa između nezaposlenosti i promjene nadnica ovisi o razini nezaposlenosti. Ako je nezaposlenost mala, daljnje smanjivanje nezaposlenosti je povezano s velikim povećanjem stope inflacije. Slično tome, kada je nezaposlenost velika, smanjenje nezaposlenosti je povezano s malim povećanjem stope inflacije.

Phillipsova krivulja producira značajnu makroekonomsku političku implikaciju - moguće je upravljanjem agregatnom potražnjom utjecati na agregatnu razinu zaposlenosti u zemlji i na stopu inflacije, te ih dovesti na željenu razinu. Ta implikacija postaje vidljiva i analizom slike 7 a). Naime, Phillipsova krivulja, PK, ukazuje na postojanje kompromisa između stope nezaposlenosti i stope inflacije. Taj kompromis omogućava subjektima makroekonomske politike politički izbor: manju stopu inflacije uz veću nezaposlenost, ili pak manju nezaposlenost uz višu inflaciju. Međutim, istovremeno postizanje male inflacije i male nezaposlenosti nije moguće.

Svaki pokušaj reduciranja stope nezaposlenosti povećavanjem agregatne potražnje može imati izvjesne pozitivne učinke samo tijekom kratkoročnog razdoblja. Naprotiv, tijekom vremena, rastuća inflacija će neutralizirati pozitivne učinke. Stoga postoji određena razina nezaposlenosti, tzv. prirodna razina, ispod koje nije moguće održavati nezaposlenost. Ta je implikacija vodila ka sljedećoj tezi. Nije moguće pronaći zadovoljavajući kompromis između stope nezaposlenosti i stope inflacije tijekom dugoročnog vremenskog razdoblja. Potrebno je, u stvari, razlikovati između kratkoročne i dugoročne Phillipsove krivulje (vidi sliku b). Dugoročna Phillipsova krivulja (označena simbolom DPK na slici b) je okomita na razini prirodne stope nezaposlenosti (p_n). Na toj je razini aktualna stopa inflacije jednaka očekivanoj stopi. Tijekom dugoročnog razdoblja nagib te krivulje upućuje na nepostojanje sveze između stope inflacije i nezaposlenosti. Primarni je razlog tome taj što je dugoročna nezaposlenost prvenstveno determinirana strukturnim varijablama (tzv. realnim ekonomskim čimbenicima), dok je inflacija monetarni fenomen. Temeljna je politička implikacija te teza ta što makroekonomska politika usmjerena upravljanju agregatnom potražnjom, a primarno monetarna politika, ne može utjecati na prirodnu stopu nezaposlenosti. Monetarna je politika u tom kontekstu neučinkovita.²²

²² Hrčak portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/> (Pristupljeno: 7.5.2021.)

8. ZAKLJUČAK

Inflacija je kompleksan ekonomski problem koji se javlja u svim državama, tako i u Hrvatskoj. Cilj središnje banke je održavanje stabilnosti cijena, odnosno održavanje stabilne i umjerene inflacije od 2 do 3%. Stabilnost cijena bi trebao biti dugoročni cilj svim središnjim bankama. Umjerena inflacija je također poželjna zbog svoje povezanosti sa stopom nezaposlenosti. Inflacija se ne može riješiti djelomičnim mjerama, već složenim mjerama monetarne i/ili fiskalne politike. Ukoliko se odabere pravilna antiinflacijska politika (stabilizacijska politika) i na vrijeme se spriječi visoka inflacija, osigurat će se stabilnost i rast gospodarstva, što će u konačnici rezultirati i boljim životnim standardom stanovništva u državi.

Niska nezaposlenost ne predstavlja državi veći problem. I najrazvijenije zemlje u svakom trenutku imaju određeni broj radno sposobnih osoba koje nisu zaposlene. Međutim, kada ta stopa pređe neku granicu i kada iz godine u godinu i dalje ostaje visoka, ona postaje veliki problem, pogotovo zato što je visoka stopa nezaposlenosti obično simptom drugih poremećaja u gospodarstvu a i u privatnom životu pojedinca. Zbog nezaposlenosti tolikog broja radno sposobnih osoba država svaki dan gubi na dobrima i uslugama koje bi mogla ostvariti, a same nezaposlene osobe ostaju bez izvora sredstava za život.

Da bi se ispunio temeljni cilj održavanja niske stope inflacije, stabilnost cijena, potrebno je ispuniti i ostale ciljeve kao što su visoka zaposlenost, stabilnost kamatnih stopa, gospodarski rast itd. Iako je Hrvatska prošla ratna stradanja i izašla iz recesije, borba protiv visoke stope nezaposlenosti, zaduživanja i sl. se nastavlja. Hrvatskoj je potrebno dugo razdoblje stabilnosti da bi se vratilo povjerenje stanovništva i potreban je novi koncept za vođenje prema uzoru na najrazvijenije zemlje EU, kao što su npr. Švicarska, Njemačka itd.

LITERATURA

Knjige:

1. Babić, M., *Makroekonomija*, Četrnaesto dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb, MATE, 2004.
2. Benić, Đ., *Uvod u ekonomiju*, Zagreb, Školska knjiga, 2011.
3. Benić, Đ., *Makroekonomija*, Zagreb, Školska knjiga, 2016.
4. Matić, B., *Monetarna ekonomija*, Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 2011.
5. Samuelson, P. A. i W. D. Nordhaus, *Ekonomija*, Devetnaesto izdanje, Zagreb, MATE, 2011.

Internet izvori:

1. Europska središnja banka, Dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.hr.html>
(Pristupljeno: 29.4.2021.)
2. Nezavisni Hrvatski sindikat, Dostupno na: <https://www.nhs.hr/gospodarstvo/pokazatelji/inflacija/>
(Pristupljeno 30.4.2021.)
3. Hrvatska narodna banka: Temeljne funkcije – ciljevi monetarne politike, Dostupno na: <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/ciljevi>
(Pristupljeno: 30.4.2021.)
4. Hrčak portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa, Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/> (Pristupljeno: 30.4.2021.)
5. Hrvatski zavod za zapošljavanje, Dostupno na: <https://www.hzz.hr/>
(Pristupljeno: 1.5.2021.)
6. Hrvatska gospodarska komora, Dostupno na: <https://www.hgk.hr/> (Pristupljeno 1.5.2021.)
7. Europski parlament, Dostupno na: <https://www.europarl.europa.eu/>
(Pristupljeno 1.5.2021.)

POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Slika 1: Inflacija u Hrvatskoj posljednjih 10 godina

Slika 2: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2014. i 2015. godine

Slika 3: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2015. i 2016. godine

Slika 4: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2016. i 2017. godine

Slika 5: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2017. i 2018. godine

Slika 6: Broj nezaposlenih osoba tijekom 2018. i 2019. godine

Slika 7: Broj nezaposlenih osoba tijekom

Tablica 1. Inflacija prema intenzitetu

Tablica 2. Primjer izračuna inflacije

Tablica 3: Struktura nezaposlenih prema županijama

Tablica 4: Udio neiskorištenosti radnog potencijala

Grafikon 1: Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena (IPC) i temeljna inflacija – prosječne godišnje stope promjene (%)

Grafikon 2: Stopa nezaposlenosti od siječnja 2020. do ožujka 2021. godine

Grafikon 3: Struktura nezaposlenih prema spolu

Grafikon 4: Usporedba nezaposlenih prema godinama i spolu

Grafikon 5: Struktura nezaposlenih prema dobi

Grafikon 6: Struktura nezaposlenih prema obrazovanju

Grafikon 7: Struktura nezaposlenih prema invaliditetu

SAŽETAK

Analiza inflacije i strukture nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj

U ovom radu analizirana je inflacija i stopa inflacije u Republici Hrvatskoj. Inflacija je povećanje opće razine cijena, dok je stopa inflacije stopa po kojoj cijene rastu. Postavlja se pitanje koja je optimalna stopa inflacije? Većina ekonomista smatra da je to inflacija koja je niska i stabilna i koja iznosi od 0 do 3%.

Problem nezaposlenosti je egzistencijalni problem svakog pojedinca, njihovih obitelji te općenito stanovništva jedne države. Nezaposlenost trajno dovodi do različitih psiholoških, socijalnih posljedica, te posljedica u društvenom kontekstu.

Kada aktualna stopa nezaposlenosti prekorači prirodnu stopu nezaposlenosti, inflacija se smanjiva. U suprotnom, kada je aktualna stopa nezaposlenosti manja od prirodne, inflacija raste.

Ključne riječi: Inflacija, stopa inflacije, nezaposlenost, stopa nezaposlenosti

SUMMARY

Analysis of inflation and the structure of unemployment in the Republic of Croatia

This paper analyzes inflation and the inflation rate in the Republic of Croatia. Inflation is an increase in the general price level, while the inflation rate is the rate at which prices rise. The question is what is the optimal inflation rate? Most economists believe that it is inflation that is low and stable and amounts to 0 to 3%.

The problem of unemployment is an existential problem of every individual, their families and the population of a country in general. Unemployment permanently leads to various psychological, social consequences, and consequences in the social context.

When the current unemployment rate exceeds the natural unemployment rate, inflation decreases. Otherwise, when the current unemployment rate is lower than the natural one, inflation rises.

Keywords: Inflation, inflation rate, unemployment, unemployment rate